

Petančič Davorin:

11

Svete gore.

Povest.

»Ne, ravno sprli ne. Grem pač. Kaj pa hočem čakati doma. Snubca ni...« posmejala se je narejeno poredno in utihnila.

»Bo že še prišel. Saj ni treba, da bi prišel ravno danes ali jutri. Kje je še zdehen petek! Še štiri mesece,« je dejal pol za res, pol za šalo.

»Ti se lahko norca delaš. Meni pa ni tako.«

»Meni je tudi narobe, pa kaj ti bom pravil.«

Namrdnila se je in mu dala roko.

»Z Bogom!«

Zavila je za hišo, sesedla se na klopco, glavo pa zarila v slap srčastega listja.

»Zdaj bom morala iti. Ponižati se ne maram. Mihe ne bom prosila. Doma bi pa rada ostala. Svete Gore imam rada,« in se ji je stožilo do tal duše.

Tedaj pa se je prihulil Lah k njej, jo pobožal po razmršenih laseh in jo sladko nagovoril:

»Ti je hudo revica? Kako se mi smiliš! Ta Miha! Kam omerjaš?« Prijala ji je sladkost njegovega glasu. Tako lep je bil, tuje sicer, pa vabeče. Bil ji je strupeno sladka skušnjava. Tujina jo je vabila s čarom skrivnostnih lepot in bogastev. Pred njo je zaživel mesto z visokimi hišami, obsončenimi okni in z bajno lepimi vrtovi.

Mara ga je poslušala, kako ji je bajal o nevidenih krasotah in rastli iz obupnega domotožja v hrepenenje, da bi vse to videla in doživela. Ako je že beseda o tem tako lepa, kaka bo šele resničnost!

Lojze se je ustavil za šupo in napel ušesa.

»Grem z vami. Hvala vam, vi ste mi pokazali pravo pot v življenje. Res nisem vedela, kam bi jo ubrala.«

»Dete, ne boš se kesala. Odpelješ se jutri do Hrvaške in tam počakaš, da dospem jaz za teboj in te popeljem na laško zemljo, do morja, v slavne Benetke.«

Pospravljati je hitela svoje stvari in jih zlagati v škrinjo. Lojzetu je bilo, kakor da bi pripravljali krsto za njo.

Ko sta bila sama, jo je prijel trdo za roko in jo zaprosil:

»Ostani! Glej, tu je tvoja mladost na tej zemlji, naj bo tu še tvoja starost. Poglej na Kunšperg, Orlico in Presko, pa boš videla, da je tu lepo kakor drugod. Svete Gore pa so samo ene.«

»Ne!« je siknila Mara v boli, ki se ji je porodila radi njega. On je šel v hrib in blodil okoli cerkve.

Mara se je odpravila. Lojze ji je vrgel škrinjo na voz, pripregel belca in čakal na njo. Pepa je vriščeče tulila in jo prosila, naj ostane. Lenčka se je odtrgala od nje naglo in se skrila. Miha se ni prikazal:

»Naj opravijo babe med sabo! Bog, da sem se Mare rešil!«

Kola so zaškripala na oseh, ki so jih pozabili namazati.

»Brž poženi, Lojze!«

Bila sta že daleč na hrvaški meji, ko je Mara opomnila Lojzeta, da se mora vrniti. Nema sta stala nekaj trenutkov obraz proti obrazu. Mara se je držala trdo, kakor da bi ji ne bilo nič težko za domom. Lojze ji je pomolil staro obledelo podobico od sv. Gor.

Nekje je zazvonilo na široko vabeče, da je po ravnini donelo... Lojze se je obrnil še enkrat in zaklical Mari:

»Na Gorah zvoni.«

Slišala ga je in skrila obraz med roke.

Proti vzhodu se je razpela silna ravnina. Na nebu je žarelo sonce in brizgalo zlate žarke na orumenele bregove in šume na Hrvaškem.

Lojzetu je stisnila bolečina grlo, da je jecnil... Mara pa je šla s trudnim korakom nasproti zlatemu soncu, ki je padalo v zaton...

Denar.

»Miha gorski se ženi« je šlo od ust do ust. Dekleta so zavidale Tončki, da ima tako srečo.

»Na Gorah je bogatija, da je ni ne blizu ne daleč« so govorile ene, druge pa so presojale ženina.

»Neroden je.«

»Grd je, da ni prestati pri njem. Še Mara je morala iti, ki mu je sestra. Ne bi ga vzela za noben denar.«

»Samo za denar mu je, za Tončko prav malo.« Ugibale so na vse načine, vsaka po svoje, resnica pa je ostala le ta, da se je Miha res ženil.

Dobil si je moža in so šli na ogleda.

»No, Miha goden si res. Preko treh križev si že, a ne?« se mu je posmehnil Brčar z Vrhunc.

»Res je.« Mihi je bilo nerodno, ker se ni znal kar nič postaviti.

»Gospodinja ti ni treba na domu, ko sta dve ženski pri hiši. Leta te ženejo v ženitev.«

»A, ne!« se je branil Miha. »Priženiti bom moral nekaj, saj veste, da jih moram izplačati, pa so mi visoko nabili oče.«

Brčar se je krehljal:

»Potem bi pa dal rajši pri cerkvi oklicati, da iščeš tako, ki ima denar. He-he, pa ne mislim za res. Ti hočeš tudi dekle, da bo za kaj, kaj ne?«

Pot je šla h koncu. Stali so že pri hiši. Brčar je stopil naprej in pozdravil:

»Sosed Preskar, ne zameri, da te motimo. Slišali smo, da imaš živinče naprodaj, pa smo rekli: hajd, pojdemo in pogledjmo, kako je in kako ceno ima.« Brčar je bil star mešetar na sejnih, pa tudi za ženitve.

Preskar je kar uganil po kaki kupčiji so prišli.

»Smo že prodali telico. Debela je bila, pa jo je mesar vzel« in je hitel, da jih je postregel z žganjem.

Pogovor je šel počasi, pa lepo naprej, da so si bili vsi v svesti srečnega konca.

Miha je bil s Tončko zadovoljen, črnooka Tončka z njim tudi, še bolj sev z gorsko kmetijo. Hotela je biti grunčarica za vsako ceno, pa če bi tudi Miha po berglah hodil.

Srečna in zarudela se je sukala okoli hrastove mize in prinašala dobrote na njo. Ko je pa priletela v kuhinjo, so šumele sestre okoli nje in jo spraševale:

»A boš?«

Pri Preskarju je bilo mnogo otrok vseh mogočih letnikov od dvajsetega navzdol. Pavle je bil najstarejši, za njim pa Tončka.

Mešetarja Ulčnik in Brčar sta skušala na vse načine, kako bi privlekla pogovor na ono kočljivo vprašanje o doti. Miha je s strahom pričakoval. Brčar jo je iztaknil:

»Kako si pa kaj pri denarju, sosed?«

Preskar je nekaj zamrmral:

»No, ja... Glede dote misliš!«

»Ne, ne... Ampak, ker smo že pri tem, pa spravimo stvar do konca!«

Mihi je bilo, kakor da bi na iglah sedel. Za Tončko mu je bilo, a bal se je, da bo stari premalo obljubil.

Oče si je zasukal brke, odkimal z glavo, pa zopet prikimal.

»Naj bo. Težko jih bom dal ali vseeno dal jih bom: Sto in kravo!«

Miha je na debelo pogledal. Mučen molk se je naselil med nje. Brčar je mencial, Ulčnik je iskal klobuk, da bi šel. Stari si je natlačil pipo in si zapalil.

»Ti ni dosti, Miha?«

»Premalo je za moj grunt, oče. Jaz rabim denar.« In zopet so imeli usta zaprta.

»Hm, če rabiš denar, moraš iti k hiši, ki ga ima. Pri meni ga ni.« Govoril je počasi in težko, ker mu je bilo neprijetno.

(Dalje sledi.)

Nekaj o premaganih abesinskih rasli ali poglavarjih.

rasl posameznih pokrajin so obenem v vojni tudi poveljniki armad. Vsak abesinski general je odgovoren cesarju samemu za poraz in jamči zanj z vsemi pravilami in premoženjem. Po italijanskih poročilih je bila odločilno na severu poražena celotna abesinska armada in med premaganimi rasl so naslednje osebnosti: Ras Desta je cesarjev zet in radi poraza ga je cesar dal zapreti v neko hišo blizu negušev palače v Addis Abebi. Rasu Destu očitajo, da je prodajal orožje, katero mu je za vojaštvo pošiljala vlada in da je upravo tako slabo vodil, da je končno moral doživeti svoj poraz. S cesarjevim odlokom je rasu Desti odvzeto plemstvo, ločen mora živeti od svoje žene, katera ga niti v ječi ne sme obiskati. — Drugi premagani poveljniki je ras Sejum, vnuk cesarja Janeza, ki je v Abesiniji vladal od leta 1872 do l. 1889. — Tretji premaganec je ras Kasa, ki izvira iz starega abesinskega plemstva. To je najbogatejši Abesinec, ki ima več premoženja kakor sam cesar. — Naslednji abesinski vojskovodja, ki ga je zadel poraz, je ras Imru, kateri je vladal provinco Godžam. To je pаметen mož modernih idej. Je pa najbolj energičen nasprotnik Italijanov. — Zadnji med premaganimi rasl je vojni minister Mulugeta, ki je podlegel ranam, katere je prejel v bojih z Italijani. Rajni Mulugeta se je bojeval z Italijani pred 40 leti kot 25 letni mladenič pri Adul.

Italijani gradijo po zasedenem abesin. ozemlju prav pridno avtomobilske ceste, ki segajo do Ambe Alagi. Gradijo tudi ceste vzdolž rek. Takaze na severu.

Abesinci so dosedaj prestrelili iz zračnih višin 20 italijanskih bombnih letal.